

A Bolle-féle fertőző eljárással való kísérletezés eredménye és az ezidei apáczalepke-rajzásról.

Irta: *Matusovits Péter* kir. alerdőfelügyelő.

A holicsi cs. és kir. uradalomban, mint azt az Erdészeti Lapok folyó évi szeptember havi XVIII. számú füzetében közöltem, kísérletezés történt az apáczalepke hernyóinak a Bolle-féle eljárással való fertőzésével. A fákra aggatott, selyemhernyó sárgaságának bacillusával fertőzött anyaggal telt zsákocskák és a permetezett kísérleti hely az apáczalepke hernyóját nem inficziálták. A zsákokkal való kísérletezésnél beteg hernyó egyáltalában nem fordult elő. A kísérletezési helyre elhelyezett 2000 db hernyó közül azonban igen sok megbetegedett és elpusztult. A megbetegedett és elpusztult hernyókból $1\frac{1}{2}$ liternyit az ádámmajori cs. és kir. pagonyelöljáróság intézkedésemre, Bolle kívánsága szerint, közvetlenül Bolléhez Görczre küldött.

Bolle valamennyi hernyót megvizsgálta, de sárgaságot mikroszkóp alatt sem tudott felfedezni. A beküldött hernyók tachinák, ichneumonok és részben flascherie által is meg voltak támadva. Tehát sárgaság helyett flascherie lett konstátálva, mi örvendetes.

A sárgasággal való fertőzési kísérletek a jövő évben folytatódhatnak.

A rajzás ez idén július hó harmadikán kezdődött meg és még augusztus 4. és 5-én is tartott.

Július hó végén az apáczalepke összes alakulásaiban megvolt. Volt pete (uj), hernyó (ez is különböző nagyságban), báb és lepke.

A lepkerajzás elején 93 db lepke repült be átlag véve 5—5 percenkint a világító tüzekbe. Az óránként berepült lepkék száma így 1116 db volt.

A lepkéknek a Friedrich-féle lepkefogó készülékkel való fogása is megkíséreltetett. Minthogy azonban a beküldött gép szerkezeti hibákkal bírt, az elért eredmény elenyészően csekély volt. A gép hengerének az alsó tengelye ugyanis már eltörve érkezett és különben sem volt a henger alsó körlapjának közepén elhelyezve, A hengert fedő vászonnak kapsokkal való elzárása nagyon kezdetleges. A lepkéket ölő kefe belül lévén alkalmazva és rögzítve, nem felelt meg. A kefe ugyanis oly messze volt a hengertől, hogy

a berepült lepkék bántódás nélkül ki is kerültek. Friedrich a hibákat kívánságom szerint lehetőleg megszüntette és így remélhető, hogy az új géppel a kísérletezések eredményesebbek lesznek. A malaczkai uradalom hasonló szerkezetű, de hibás géppel mintegy 1500 db lepkét fogott egy éjjelen át. Minthogy pedig az ujonnan átalakított gépnél a kefe most is durva, de kívülről van alkalmazva és nem rögzített, hanem rugós szerkezetű habár nem is tökéletes, de remélhetőleg nagyobb eredmény lesz a jövő évben elérhető a malaczkainál is.

Ennél nagyobb eredményt értek el az uradalomban (Holics) a lepkéknek fogásával. A lepkéket július hó 10—30-ig terjedő időben reggel 4—8 és este 5—8 óra között napszámos gyermekekkel fogdostatták. Az eredményt a tuloldali levő kimutatás részletezi.

Amint a kimutatásból látható, a fogott lepkék 30%-a nőstény és 70%-a him volt.

Maguk a lepkék színük szerint is különbözők voltak. Voltak majdnem teljesen fehér színtől a teljesen feketéig minden árnyalatban.

A rajzás nagysága az időjárástól függött. Minél hűvösebb volt az éjszaka, annál kisebb volt a rajzás. Szeles és esős időben kisebb, mint csendes és meleg időjárásnál.

Megemlítendőnek tartom itt a lepkéknek acetilénlámpákkal való fogását. Az acetilénvilágítás tudvalevőleg nagyon intenzív, mit a lepkék nagy előszeretettel felkeresnek. Ha már most egy acetilénlámpást felállítunk, melynek lángja nyitott és ezen lámpás alá akár tányért, akár fehér kartonpapiroskorongot teszünk, a lepkék az intenzív fénybe beröpülnek, megpörkölődnek és a tányérra, illetve kartonlapra esnek, hol könnyen összeszedhetők és megolvashatók. Az ilyen lámpák aránylag véve elég olcsók és a velük elért eredmény kielégítő. Használható ezenkívül villamos körte is, mely alá benzóllal átitatott vatta teendő edénybe. Ez különösen parkokban használható, ha az épület villamos világítással bir. Magától értetődik azonban, hogy az acetilénláng szélcsendes időben, a villamos körte pedig csak ott alkalmazható, ahol villamos világítás van, vagy pedig ahol az akkumulátorok költség nélkül tölthetők.

Julius hó	Azerdóterület üzem- tervi elnevezése	A nap- számok száma	A fogott lepkék száma	Költség à 1 korona	Egy napszá- mos fogott átlag véve darabot
10	21 tag, a), b), c) oszt.	1	32	1	32
11	" " " " " "	1	27	1	27
12	18 a) --- --- ---	1	29	1	29
13	17 tag, f) és h) oszt.	9	2.160	9	240
14	16 tag, d) oszt. ---	1	205	1	205
15	" " " " ---	9	2.000	9	222
16	31 tag, e) és f) oszt.	7	2.450	7	350
17	22 tag, a) oszt. ---	13	3.640	13	280
18	15 tag, b) oszt. ---	15	1.000	15	67
19	19 tag, a) oszt. ---	2	1.880	2	940
20	" " " " ---	15	13.000	15	867
21	" " " " ---	17	13.072	17	769
22	15 tag, a), b) és c) oszt.	16	5.617	16	351
23	36 tag l), m), 32 tag c) oszt. --- ---	21	11.201	21	533
24	26 tag a), g), 24 tag c), d) és 32 tag f) oszt.	22	6.001	22	273
25	30 tag, c) oszt. ---	18	13.999	18	777
26	36 tag, d) oszt. ---	4	389	4	97
27	35 tag s) és 34 tag i) oszt. --- ---	17	1.056	17	62
28	18 tag a), b) és d) oszt. --- --- ---	17	1.582	17	93
29	27 tag, a) oszt. ---	2	210	2	105
30	12 tag, c) oszt. ---	2	312	2	156
	Összesen ---	210	79.862	210	Átlag: 380
	Ebből ♀ --- ---		23.959		114
	Ebből ♂ --- ---		55.903		266

Visszatérve a holicsi uradalomban a folyó évben tapasztaltakra, konstatálható, hogy leghatásosabb a hernyófoltoknak kátaránnyal való bemázolása és ajánlható a lepkéfogás is. A fogott lepkékből kereken véve 24.000 drb nőstény volt.

Ha már most a lepke által rakott peték számát 50 drb-nak vesszük, úgy az elpusztított peték száma 1,200.000 drb, mi elég tekintélyes szám.

Mindezen irtási módszerek azonban eltörpülnek leghüségesebb barátaink, az éneklő madarak munkája mellett. Egy kis czinke többet tesz érdekünkben, mint 2—3 Friedrich-féle lepkefogógép. Pedig az a szegény kis madár csak védelmünket igényli, egyebet nem. Ezen védelem pedig ugyszólván költségmentes. Védjük tehát elsősorban is a mi védelmezőinket, ami kis munkásainkat, a madarakat!

Az Országos Közlekedési Tanács ülése.

(A fára vonatkozó 1909. évi díjkedvezmények.)

Az Országos Közlekedési Tanács *Kossuth Ferencz* kereskedelemügyi miniszter elnöklete alatt f. hó 9-én tartotta első ülését a kereskedelemügyi minisztérium tanácstermében.

Kossuth Ferencz elnök megnyitó beszédében üdvözölte az Országos Közlekedési Tanács tagjait és arra kérte őket, hogy a kereskedelemügyi minisztériumot tapasztalataikkal támogassák. Ennek a tanácsnak nemsokára alkalma lesz igen fontos kérdésekkel foglalkozni. Csak néhány példát hoz föl erre. Foglalkozni kell nemsokára az alsóbbrendű vasutakról szóló törvényjavaslattal, az új vasuti üzletszabályzattal, a vasuti üzleti rendtartásról szóló törvényjavaslattal, a közuti törvényjavaslattal, a közlekedési akadémia kérdésével, a magyar államvasutak személy- és áru díjszabásaival. Mindezek az ügyek igen nagy fontossággal bírnak és teljes figyelmet érdemelnek. Az ülés napirendje mindenekelőtt a közlekedési tanács ügyviteli szabályzata, azzal kapcsolatosan a tanács tagjainak az egyes osztályokba való besoroztatásra vonatkozó kívánatainak bejelentése, továbbá a magyar királyi államvasutak díjkedvezéseinek kérdése és végül a vasércz vasuti szállítására főnnálló tarifák megvitatása.

Az erdőgazdaságot és fakereskedelmet e tárgysorozatból legközvetlenebbül a vasuti díjkedvezmények kérdése érdekli.